

***A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) nem támogatja az iskolaőrség
létrehozását
Szakmai vélemény***

Az erőszaknak, így az iskolai agresszióknak minden formáját elutasítja a PSZ, egyetért azzal, hogy a pedagógusok csak nyugodt légkörben tudnak nevelni és oktatni, ez szolgálja a diákok érdekeit is. Az iskolai agresszió megfékezésére a megelőzést, az ezt segítő szakemberek alkalmazását tartja a leghatékonyabbnak a Pedagógusok Szakszervezete, ezért elutasítja az iskolaőrség létrehozására tett törvényjavaslatot.

„Az iskolai erőszak megszüntetése és megelőzése érdekében szükséges egyes törvénymódosításokról” a PSZ az alábbi észrevételeket teszi:

A PSZ respektálja a pedagógusok és a tanulók védelmét szolgáló jogalkotói törekvéseket, de véleménye szerint Székely László ombudsman 2014 októberében készített jelentése tartalmazza azokat a problémákat, amelyek kiindulópontok lehetnek. (AJB- 1378/[2014.sz.](#)) A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat ellátó pedagógusok munkájához szükséges körülmények megteremtésével (pl. többletmunka elismerése, iskolarendőrökkel és az önkormányzatokkal megfelelően szabályozott együttműködés), a gyermekvédelmi rendszer hatékonyabb működésével jelentősen megelőzhetőek lennének az erőszakos események, akár tanár-diák, akár diákok közötti konfliktusokról legyen szó.

A PSZ álláspontja szerint a törvényjavaslat legsúlyosabb hiányossága, hogy nem rendelkezik valódi prevenciót szolgáló intézkedésekről. Az állandó „iskolaőri-rendőri” jelenlét a megfélemlítés eszköze és nem a megelőzésé. Az iskolaőrök intézményekbe telepítése jelentős költségekkel járó látszatmegoldás lenne.

A PSZ javaslatai a megelőzéshez:

- Az iskolai kudarcok és az ebből fakadó agresszió jelentős része a tanulók számára teljesíthetetlen tananyag mennyiségéből ered, ezért elengedhetetlen a tananyag csökkentése.
- A pedagógusok túlterheltsége nem segíti a nyugodt órai légkört, ezért fontos lenne a pedagógusok mentálhigiénés támogatása, egészségügyi állapotuk megfelelő ellenőrzése (munkaegészségügyi vizsgálatok protokolljának újragondolása).

- Kétszáz tanulóhoz legalább 1 iskolapszichológust kellene foglalkoztatni, aki az iskolában elérhető minden nap. Tehát növelni szükséges a létszámukat.
- A fejlesztőpedagógusok, gyógypedagógusok számának jelentős növelését is indokoltnak látjuk, különösen a hátrányos helyzetű térségekben.
- A nehéz körülmények között végzett munka fogalma ne településhez legyen kötve, hanem az iskolában tanuló hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű tanulók, integrációra szoruló gyermekek arányához (pl. 15%-os arány).
- A pedagógiai asszisztensek - akiknek létszámát szintén növelni kell - segíthetnek a konfliktusok korai felismerésében, a tanulási kudarcok leküzdésében partnerei lehetnének a pedagógusoknak.
- Fontos lenne a gyerekvédelmi rendszer alaposabb felülvizsgálata, hatékonysági tanulmányok készítése, több szakember alkalmazása. Minden bizonnyal a kötelező érzékenyítés bevezetésétől, a megelőző jellegű indulatkezelési foglalkozásoktól gyorsabb és hatékonyabb eredmény várható.
- Szintén alapvető lenne a családvédelmi szakemberek, szociális munkások szorosabb együttműködése a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat ellátó pedagógussal. Ezzel párhuzamosan ki kell dolgozni egy olyan jelzőrendszert és eljárásrendet, amely a tanulók legkisebb agressziója, hangulatváltozása esetén azonnal jelzést küld szülőknek, családvédelmi szakembereknek, szociális munkásoknak és a már létező iskolarendőröknek.
- A tanárképzés teljes átalakítása nem tűr halasztást. A szaktudomány és a pedagógiai, pszichológiai, módszertani ismeretek közötti arányokat újra kell gondolni, a hallgatóknak több hospitálási lehetőséget kell adni a nehéz körülmények között működő iskolákban.
- Az eddigiéknél nagyobb hangsúlyt kell fektetni az egymástól tanulás már ismert és korábban alkalmazott megoldásaira, a jó gyakorlatok elterjesztésére, a pedagógusok továbbképzésére (pl. Békés iskolák programja, hejőkeresztúri modell).

Konkrét javaslatok, észrevételek a törvénymódosításhoz:

Nem állapítható meg a parlament elé benyújtott módosításból: ki és miként dönti majd el, egy iskolában szükséges-e az iskolaórség alkalmazása, a

nevelési-oktatási intézmények részéről ki és milyen jogkörben lesz jogosult az együttműködési megállapodás aláírására, annak lesz-e minimális/maximális időtartama.

Célszerű lenne már most tisztázni az iskolával kötendő együttműködési megállapodás fontosabb tartalmi részleteit, hiszen így egyáltalán nem is sejthető, várhatóan milyen lesz a kapcsolattartás az iskolaőr és munkáltatója, valamint a nevelési-oktatási intézmény, annak vezetői és alkalmazottai között. Feltételezhetően az intézményvezetőnek semmilyen beleszólása nem lesz az iskolaőrök munkájába.

A módosításban nem egyértelmű: az iskolaőr a pedagógusokkal szembeni fellépésre is jogosult-e, illetve a diákok egymás közötti konfliktusaiba is beavatkozhat-e. Az sem tisztázott: az intézményvezető és az iskolaőr között milyen kapcsolat lesz, hiszen a rendőrségi törvény 10/C §.(1) bek. mindenkivel szembeni fellépési lehetőséget és kötelezettséget szabályoz.

Az iskolákban reggel 7 órától délután 17 óráig nevelési-oktatási tevékenység folyik. Ez nincs összhangban az iskolaőr napi 8 órás munkaidejével, így feladata csak részben látható el.

Súlyos aggályokat vet fel, hogy vegyi eszköz, bot és bilincs is használható az intézmények területén belül kiskorúakkal szemben is. Az külön kérdést vet fel, hogy azonnali intézkedés szükségessége esetén az iskolaőr miként fog meggyőződni arról: a diák hány éves, használhatja-e vele szemben a gumibotot, hiszen a rendőrségi törvény 61.§.(2) bek. szerint 14 év alatti gyermekkel szemben nem alkalmazható kényszerítő eszköz, a testi kényszer és a bilincs kivételével. Az eszközhasználatnál nemcsak az arányosságnak, hanem a szükségességnek és a fokozatosságnak is fontos szempontnak kell lennie. (A vegyi eszköz másokra is veszélyes lehet.)

Nem tisztázott, hogy az iskolaőr milyen személyes adatot, hol, hogyan, meddig rögzíthet, tárolhat, vezethet nyilvántartást, arról kinek és miként adhat tájékoztatást.

Az iskoláztatási támogatás (családi pótlék) elvonása kollektív büntetésnek tekinthető, semmiképpen sem megoldás. Egyébként is aránytalan, hogy bármilyen súlyú bűncselekmény elkövetésének megállapításakor kötelezően alkalmazandó a megvonás 12 hónapon keresztül.

A törvénymódosítást értelmezve megállapítható: az iskolaőr komolyabb feladat- és hatáskörrel rendelkező biztonsági őr lesz.

A javaslat az iskolaőrök képzésének kialakításáról 60 napos hatályba lépési időtartamot ír elő, ugyanakkor a következő tanév kezdéséig már az elméleti és gyakorlati oktatásoknak és vizsgáztatásoknak is meg kell történiük, hogy a 2020/2021-es tanévben megkezdhessék munkájukat. Ez megvalósíthatatlannak tűnik. Nem véletlenül léteznek fiatakorúakra vonatkozó speciális szabályozások,

A Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája a 2018. május 25-től hatályos 2016/679 EU Rendeletnek eleget tett.

így speciális képzés indokolt az iskolaőröknek is. Ráadásul alapvető pedagógiai és pszichológiai ismeretekre is szükségük lenne.

Aggodalomra adhat okot, hogy várhatóan szolgálati (rendőrségi) nyugdíjasokból áll az iskolaőrség, erre az indokolásban is van utalás. A szolgálati nyugdíjasok vélhetően 55-60 év feletti lesznek. A PSZ szerint az iskolaőri feladatok mindennapi ellátásához a tanulókhöz korban közelebb állókra lenne szükség.

A PSZ kockázatosnak tartja, hogy (az indokolás szerint) nem lenne indokolt a szolgálati nyugdíjasoknak újból vizsgákat tenniük minden tárgykörből, hiszen 2011 óta teljesen megváltozott a büntetőjog rendszere, szabályozása, a gyermekvédelemben is jelentős átszervezések történtek, folyamatosan változnak a jogszabályok. Sokkal fontosabb lenne a meglévő iskolarendőrök szerepének megerősítése, együttműködése az iskolákkal.

Tényekkel nem kellően alátámasztott az az indokolás, miszerint az iskolaőrök jelenléte növeli a pedagógusok, oktatók biztonságérzetét, másrészt a diákokat visszatartaná attól, hogy a pedagógusokkal szemben fenyegetően lépjenek fel. Ezzel szemben joggal feltételezhető, hogy a „rendvédelmi jelenlét” megfélemlítésre alkalmas és visszaéléseket tesz lehetővé. A gyermekekkel szembeni büntetőjogi fellépésnek a nevelési-oktatási intézményekben nincs helye.

A Pedagógusok Szakszervezete nem ért egyet azzal sem, hogy a közfeladatot ellátó személyek (pedagógusok), illetve a hivatalos személyek elleni erőszakos bűncselekmények esetén a büntethetőség korhatárát 12 éves korra szállítsák le. Az oktatásnak-nevelésnek mindig is az volt a célja, hogy a társadalom számára hasznos állampolgárokat neveljen, és nem az, hogy a bűnözői lét felé taszítsa a kisiklott fiatalokat.